

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ**

***ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ ХХІ СТОЛІТТЯ
ОЧИМА МОЛОДІ***

**МАТЕРІАЛИ
V Міжвузівської студентської
наукової конференції**

20 травня 2021 року

Харків 2021

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова оргкомітету:

Прокопенко І. Ф. – радник ректора Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, академік НАПН України, доктор педагогічних наук, професор

Члени оргкомітету:

Радченко Л. П. – професор кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат економічних наук, доцент

Сідельнікова І. В. – професор кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат економічних наук, доцент

Соляр В. В. – завідувач кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат економічних наук, доцент

Мельникова О. В. – доцент кафедри економічної теорії, фінансів і обліку Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди, кандидат педагогічних наук, доцент

Зайцева П. О. – член Ради молодих учених ХНПУ імені Г.С.Сковороди, здобувач вищої освіти бакалаврського рівня 4 року навчання

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди
(протокол №5 від 11 травня 2021 р.)*

Тенденції та перспективи розвитку економіки XXI століття очима молоді: матеріали V Міжвузівської студентської наукової конференції (20 травня 2021 р., м. Харків). – Харків: ХНПУ, 2021. – 173 с.

У збірці представлено матеріали V Міжвузівської студентської наукової конференції, присвяченої Дню науки. Дослідження учасників конференції розкривають актуальні проблеми економічної теорії та практики. Розглядаються питання формування сучасної національної економіки в умовах глобалізації, процеси інноваційного розвитку на мікро- та макрорівнях, аспекти оптимізації фінансово-господарської діяльності суб'єктів підприємництва, проблеми інституційно-правового забезпечення й управління розвитком підприємств, економічної освіти.

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за зміст публікацій несуть автори та їх наукові керівники.

Бурдика А. І., Пилипов С. А. НАЗРІЛІ АКЦЕНТИ ІНСТИТУЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ НОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	62
Андрусенко Л. Ю. ВПЛИВ КЛІМАТИЧНОЇ КРИЗИ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ.....	69
Василюк С. О. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПРОБЛЕМ ЕКОЛОГІЇ ТА ЕКОНОМІКИ У СУЧАСНОМУ СВІТІ.....	71
Пешенко К. Ю. АГРОПРОМИСЛОВА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	75
Желізняк А. С. РОЗВИТОК ІТ СФЕРИ В УКРАЇНІ І ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ.....	79
Олійник М. М. ІНФРАСТРУКТУРА АВІАЦІЙНОГО ТРАНСПОРТУ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	85
Хамашта Тоні Габі МІСЦЕ ПЛАТІЖНОГО БАЛАНСУ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКАХ УКРАЇНИ.....	90
Суміш К. П. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ.....	94
Адаменко А. С. ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ.....	101
Іванова К. Г. РОЛЬ І МІСЦЕ ТНК В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	105
Секція 2 «ІНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ Й УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ».....	110
Краснопольська А. Т. АКТИВНА ІННОВАЦІЙНА ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЯК СТИМУЛ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	110
Сідова Д. Р. ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ: ДОСВІД РОЗВИНЕНИХ КРАЇН.....	114
Михайленко М. Ю. БЮДЖЕТУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ.....	117
Остапенко Л. О. ОСОБЛИВОСТІ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ.....	121
Стренадко В. Р. КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ БАНКУ ТА БАНКІВСЬКОГО ПРОДУКТУ: ФАКТОРИ ВПЛИВУ ТА ОЦІНКА.....	125

Адаменко Аліна Сергіївна
ХНПУ імені Г.С. Сковороди
юридичний факультет, спеціальність «Економіка»
1 курс, 14-е група
Науковий керівник - к.п.н., доцент кафедри
економічної теорії, фінансів і обліку Сідельнікова В.К.

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ

Процеси глобалізації, що змінили світ на межі третього тисячоліття, вимагають відмовитися від традиційних, силових і геополітичних підходів у світовій політиці. Як відомо, вперше запровадив термін «економічна безпека» та актуалізував цю проблему в умовах світової глобальної кризи президент США Франклін Рузвельт.

Процеси, пов'язані з розвитком глобалізації, впливають на суспільне життя, економічну діяльність, систему державного управління, розширюючи політичний процес, пропагуючи власні цінності, створюючи залежність від світової кон'юнктури та міжнародних інститутів.

Глобалізація розглядається в багатьох аспектах діяльнісних проявів, але суттєва частина може зводитися до економічної діяльності, що підпадає під певні межі, які стримують можливості та створюють наслідки в діяльності країн-учасників світової економіки. Внаслідок цього власні національні інтереси та потреби держави опиняються перед реаліями глобального ринку, рішеннями наднаціональних суб'єктів управління, впливом великих корпорацій та спільнот [1].

Економічна природа глобалізації стала наслідком взаємодоповнення трьох компонентів: комерційної (спостерігається через потоки міжнародної торгівлі, здійснювані приватними і державними підприємствами, урядами країн тощо), виробничої (базується на розширенні багатонаціональних компаній і нарощуванні міжнародних довгострокових інвестицій) та фінансової (характеризується транзакціями у сфері купівлі й продажу валюти, деривативів

і операцій на ф'ючерських ринках, короткострокових портфельних та довгострокових інвестицій, міжнародних банківських і т.ін.) [2].

Найрозвиненіші країни мають можливість розповсюдити свій економічний, отже, і політичний вплив на весь світ. США мають своїх економічних емісарів практично в усіх значущих і незначних фінансових проектах у всьому світі. Американський фінансовий капітал нишпорить по всіх континентах у пошуках найбільш вигідного вкладення, і там, де він з'являється, закони і правила вимушені перебудовуватися під його вимоги. Більшість глобальних гравців на грошовому ринку – це американські установи зі всесвітньою інфраструктурою [3].

Важливим чинником економічного проникнення і, як наслідок, політичного домінування, є діяльність ТНК. На сьогодні 92% найбільших ТНК, що контролюють близько 50 % світового ВВП, «приписані» до США, Японії і країн ЄС. Найважливіша умова економічної присутності – політико-правова реформа, що гарантує збереження вкладеного капіталу, однак наслідки такої реформи можуть бути вкрай негативними для майбутнього країн, що розвиваються [3].

В економічній сфері глобалізація характеризується посиленням ролі наднаціональної координації та інтеграції, відкритістю економік світових країн; економічними угодами на рівні регіонів та світу загалом, глобальним поділом праці, зростанням впливу транснаціональних корпорацій, функціонуванням загальносвітового економічного механізму, швидким реагуванням фінансових ринків на світові події.

Під загрозою економічній безпеці розуміють сукупність небезпечних для важливих інтересів соціально-економічної системи умов і факторів. Яскравим прикладом небезпечного впливу глобальних процесів на економічну безпеку є розгортання глобальної фінансово-економічної кризи. У період фінансово-економічної кризи 2008-2009 рр. в Україні першими постраждали такі складові економічної безпеки, як фінансова, інвестиційна та зовнішньоекономічна

безпека. Це ті складові економічної безпеки, які першими реагують на будь-які зміни в світовому економічному просторі.

Питання безпеки спираються на окремі законодавчі акти, які регулюють відповідну сферу. У Законі України «Про національну безпеку України» зазначено, що державною політикою сфери національної безпеки є економічна безпека, а національні інтереси України спрямовані на забезпечення сталого розвитку економіки [4].

Вплив глобалізації на такий структурний елемент економічної безпеки країни як стабільність національної економіки носить суперечливий характер. З одного боку, глобалізація сприяє наданню всім суб'єктам світогосподарських відносин рівних умов діяльності на ринку і підвищує їхні шанси на ефективний економічний розвиток шляхом застосування всіх переваг вільного переміщення капіталу і продуктивних сил. З іншого боку – глобалізація збільшує диференціацію доходів населення і провокує загострення соціальних конфліктів, тим самим послаблюючи внутрішній і зовнішній захисний потенціал економічної безпеки. [3].

Подолання економічної кризи в Україні є одним з пріоритетів політики забезпечення економічної безпеки держави. Зовнішня агресія проти України критично погіршила динаміку соціально-економічного розвитку, що посилює макроекономічні дисбаланси та погіршило коротко- та середньострокові перспективи економічного зростання [5].

На даний час Україна не використовує всі свої конкурентні переваги (дешева робоча сила, достатня ресурсозабезпеченість деякими видами сировини, використання вигідного геоелекономічного розташування тощо), оскільки офіційний сектор економіки неефективний. Натомість конкуренти України широко застосовують високі й запатентовані технології, стимулюють виробництво унікальних товарів, всебічно залучають наукову еліту, кредитують інновації [6].

Отже, виходячи зі складного стану реального сектору економіки України ліквідація загроз економічній безпеці повинна мати комплексний та системний

характер в контексті переходу національної економіки на якісно інший рівень її розвитку, що спирається на залучення інвестицій та виходом економіки із тіні. Такий перехід має обов'язково супроводжуватися рішучою протидією хабарництву та корупції, боротьбою з відтоком капіталу за кордон [7].

Перспективи розвитку економіки України залежать від здатності до побудови ефективної зовнішньоекономічної політики, пріоритети якої відповідатимуть національним інтересам та, водночас, наслідуватимуть світові тенденції. Вчасне врахування зовнішніх та внутрішніх загроз, дієві заходи економічної політики, стратегічне бачення власних переваг та можливостей дозволить системі державного управління та регулювання успішно адаптувати національну економіку до негативного впливу глобалізації та сформувати власну модель економічної безпеки.

Список використаних джерел:

1. Риков В.В. Вплив глобалізаційних процесів на економічну безпеку України. Право та державне управління. 2020. №2. С. 204-210.
2. Куцмус Н.М., Прокопчук О.А., Усюк Т.В. Україна в системі глобальної економіки: торговельний аспект. Економіка АПК. 2020. № 4. С. 94.
3. Гольдак В.І. Вплив процесів глобалізації на економічну безпеку країн. URL: <http://ves.pstu.edu/article/view/52291>
4. Про національну безпеку України : Закон України № 2469-VIII від 21 червня 2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>
5. Сідельнікова В.К. Економічна безпека як фактор прояву національних економічних інтересів України. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Економіка»: Зб. наук. пр. / За заг. ред. акад. АПН України І.Ф. Прокопенка. Харків: ХНПУ, 2016. Вип. 16. 126 с.
6. Ледян Т.О., Дідіченко О.С. Вплив глобалізаційних процесів на економіку і ринок праці України URL: http://www.confcontact.com/2012_09_21/4_ledyan.htm
7. Пріоритетні напрями розвитку національної економіки України в контексті глобалізаційних викликів. монографія. ХНПУ імені Г.С. Сковороди; за заг. ред. І.Ф. Прокопенка. Харків : Видавництво Іванченка І.С., 2018. 196 с.